

Køer, grise... og bestøver-brak i harmoni med naboerne

En bynær beliggenhed betyder meget for, hvordan der drives landbrug på Vester Byrholt, og for Erik Riskjær er det vigtigt at have en god kontakt og dialog med naboerne, der sjældent har noget stort kendskab til landbrug

Af Lone Vestergaard, LDM

Nord for Aalborg ligger landsbyen Sulsted, og lige uden for den finder man Erik Riskjærs ejendom, hvor der er både slagtesvin og malkekøer, men dog ingen heste eller får, som der er i sangen. Her findes også en brakmark med såkaldt bestøver-brak, hvor solsikker dag efter dag drejer sig efter solen, så længe de vokser.

Trinvis udbygning

I 2002 indgik Erik Riskjær et I/S med faderen Thomas, og besætningen bestod dengang af 28 køer. Derefter blev besætningen allerede i 2008 udvidet i etaper til den nuværende størrelse på 100 årskøer. Med hjælp fra en medhjælper og en skoledreng m/k driver de også 180 ha med majs, hvede, byg og rug, ligesom der også produceres 1.200 OUA-slagtesvin på ejendommen.

Halvdelen af jorden er ejet, mens den anden halvdel er forpagtet fra naboer på

mindre ejendomme, der er beliggende i udkanten af byen.

- Det er typisk små forpagtninger, og det er ikke altid, at jordens ejere ved noget om landbrug eller landbrugsdrift, men det er nu engang betingelserne, siger Erik Riskjær.

Vigtigt naboskab

Han forklarer, at området er opland til Aalborg, ligesom bedriftens beliggenhed knapt en km i luftlinje fra Sulsted betyder, at jorden i mange tilfælde grænser op til kanten af byen og til folks haver.

- Forpagtningernes beliggenhed gør, at vi driver folks jord op til deres haver. Og det betyder også, at vi altid giver besked om, hvornår der køres gylle, og lige tjekker, om der er noget i vejen for det. Vi tjekker også vejruddisgen, så vi kan køre den forsuredede gylle ud i støvregn, så lugten mindskes, når der køres ud med slanger i græs, siger han.

Han forsøger også at undgå for store gener, når der køres med tung trafik igennem byen, ved at flytte tidspunktet, så vidt det er muligt.

Hvis naboer har hest eller kanin, kan de som regel få hjælp med halm eller hø fra Vester Byrholt, ligesom traktoren også tit rydder sne for naboerne, når det er aktuelt om vinteren.

- Der er flere og flere af de nye naboer, der ikke kender så meget til landbrug, så vi inviterer dem ind for at se en kalv, så det er afmystificeret. Ligesom med åbent landbrug og øko-dag er det vigtigt, at vi griber muligheden for at vise landbruget, som det er, mener han.

Nærheden til byen har også haft en vis indflydelse på at Erik Riskjær valgte at så bestøver-brak med oliehorn, rød-kløver og solsikker i en mark, der ligger mellem togs Skinner og den nye Hirtshalsmotorvej.

Arbejdsfællesskabet trækker

Nærheden til byen gør også, at der er mange skoleelever, som har haft et eftermiddagsjob på gården.

- Det er noget nemmere at snakke med deres forældre, når de unge mennesker har været her, konstaterer Erik Riskjær.

Han kan godt lide at arbejde med de unge mennesker og peger på, at der er en styrke i arbejdsfællesskabet, for man kan snakke om mange ting, når man malter køer, både de sjove og de alvorlige. I den nyligt overståede høst var der også hjælp at hente i en af de tidligere skoleelever, der kom for at give et nap med, når der skulle køres korn og halm.

Plads til alle

Lige som rummeligheden er vigtig på bedriften, mener han, at der skal være plads til alle slags og størrelser af landbrug i landet. Uanset om det er økologiske eller konventionelle, biodynamiske, husdyrbrug eller planteavlere.

- I dag er staldene så gode, at man skal lade det være op til den enkelte, om det er fornuftigt at sætte køerne på græs. Det er ikke bedre at kræve alle køer på græs for så at ende i mudder til knæene, siger han.

I andelsselskaberne er alle også nødt til at være lige og have samme rettigheder, og som leverandør til to af de store andelsselskaber, nemlig Danish Crown og Arla Foods, påpeger han, at selskaberne er nødt til at opføre sig som det, de er: andelsselskaber – ikke aktieselskaber.

- Det er træls, når man går på kompromis med andelsselskabernes grundregel om, at alle er lige og 1 mand – 1 stemme, siger han.

- DC har tabt mange penge ved favorisering af de store producenter, for selskabets måde at agere på fortæller indirekte de mindre producenter, at de skal afvikle eller udvikle, og når de store producenter så vender øjnene mod syd, hvor priserne på grise er noget bedre, mister slagteriet mange grise og mange penge, og så er der ikke mange tilbage af de mindre, der ikke kan levere grise sydpå. Så har man skudt sig selv i foden, sådan må vi ikke ende hos køerne, konstaterer han.

Fair tillæg

Et nyt logistik-tillæg fra Arla, virker i hans optik mere retfærdigt end det gamle.

- Det er mere fair, at man får tillæg for at fylde en hel bil, men mindre for det der er ekstra, som skal hentes af en anden bil. Det svarer jo til, at man som mindre producent heller ikke kan fylde en hel bil, så det giver god mening, siger han.

Der er mange forskellige tillæg, man kan opnå som mælkeproducent, så som tilkørsel, uafhængig afhentning og 3 tommer tankstuds, men omkostningerne for de tiltag, der skal til for at opnå tillæggene, afspejles ikke altid i bedriftens størrelse og virker derfor ikke retfærdigt:

- Det koster det samme for alle at få svejset tankstuds på, men tilbagebetalingstiden er på måneder i store besæt-

ninger og på år i mindre besætninger. Det forfordeles nogle af producenterne i forhold til andre, siger mælkeproducenten.

Du må få – du må gå...

Denne forfordeling er ikke enestående og følges af andre tillæg, som ikke tilbydes alle andelshavere:

- Når det kommer til non-GM og græsmælkstillæg, var der nogle, som slet ikke blev spurgt. De fik altså ikke muligheden for at vælge, om de ville lave tilpasninger, således at de kunne opnå tillæggene, konstaterer Erik Riskjær.

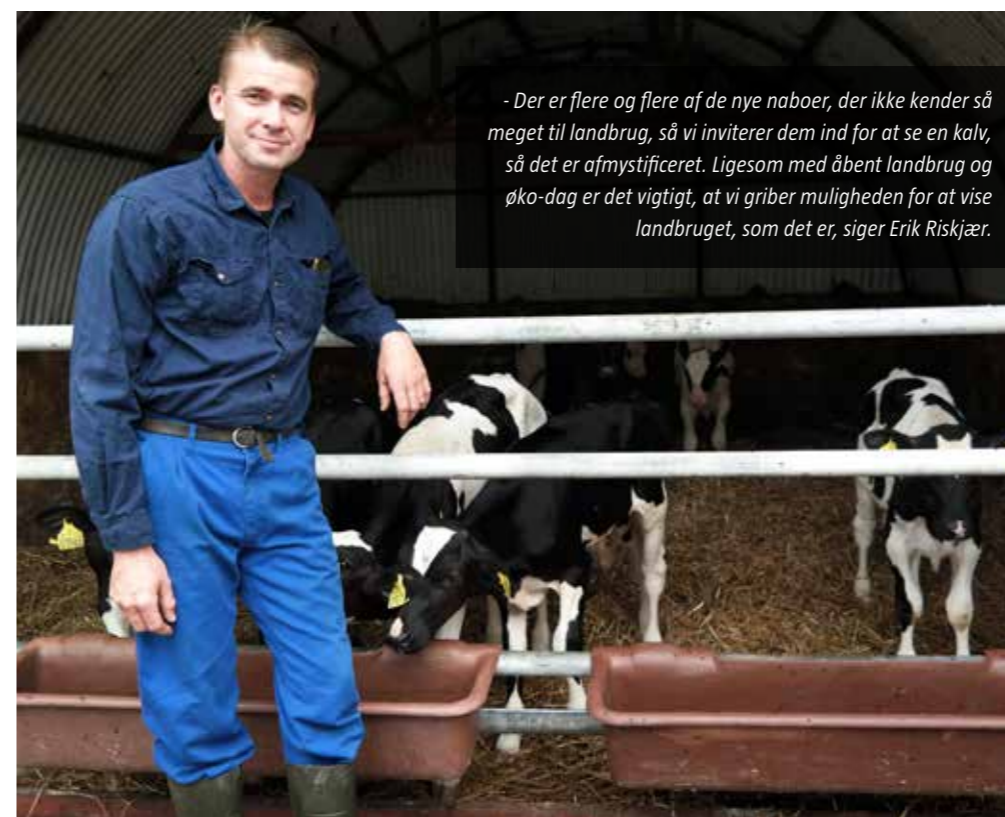
Tilsyneladende ligger indtastningerne i Arlagården Plus til grund for, om man som producent har fået tilbudt at levere andre kategorier af mælk, for det er her, selskabet kan se hvilke kriterier, man som producent opfylder. Det er tilsyneladende ikke det eneste kriterie, der bliver selekteret efter i forhold til hvem, der kan opfylde kravene til hvilke tillæg:

- Jeg har kendskab til folk, der har lukket køer på græs første år i år, og de kan opnå både non-GM og græsmælks-tillæg. Det generer mig, når jeg har køerne på græs hver sommer og dernæst kan konstatere, at min mælk køres sammen med non-GM mælk fra to store producenter i området. Mejeriet søger non-GM mælk, men der indvejes non-GM mælk som alm. mælk, det giver slet ikke mening, konstaterer han.

- Man ønsker heller ikke at hente non-GM mælk på Djursland under henvisning til, at det er for langt væk fra mejeriet, men der hentes i både Vendsyssel og Himmerland. Mælken herfra bruges ikke engang som non-GM men puljes med alm. mælk, så hvorfor denne forskelsbehandling, spørger han.

Kritisk repræsentantskabsmedlem

Erik Riskjær er valgt ind i Arla Foods' repræsentantskab. Det giver en dybere indsigt i, hvordan selskabet fungerer, og beslutninger bliver taget i forhold til de mange andelshavere, der ejer selskabet. Det er blandt andet derfor, han er kritisk i forhold til hvem, der har mulighed for at komme i betragtning til leverancer, der giver særlige tillæg. Derfor stiller han sig også meget kritisk i forhold til Arlas Globale Mælkeleveranceaftale, hvor LDM har klarlagt nogle meget principielle problemer i forhold til andelshaverdemokrati, og hvad der er hjemmel til i forhold til vedtægterne for selskabet. ✓

- Der er flere og flere af de nye naboer, der ikke kender så meget til landbrug, så vi inviterer dem ind for at se en kalv, så det er afmystificeret. Ligesom med åbent landbrug og øko-dag er det vigtigt, at vi griber muligheden for at vise landbruget, som det er, siger Erik Riskjær.